

Scris de PetruRomasan pe 03 ianuarie 2020, 11:34

Piata mondiala de arta contemporana 2019 (3)

Ultima saptamana din 2019 ne-a adus o ploaie de articole despre piata mondiala de arta. Aproape toate site-urile specializate in comertul de arta si destule publicatii economice au propus propria lor perspectiva intr-un domeniu dintre cele mai pasionante, la jumatatea drumului dintre creatia artistica si afaceri, bani, investitii. Ce e nou cu adevarat ? Vom cita mai ales, traducand si adaptand pentru publicul roman, din „Géopolitique du marché de l’art”/Le marché de l’art contemporain (fr.artprice.com), un studiu aprofundat publicat de Artprice.

Piata americana de arta este primul motor al cresterii in 2019. Piata asiatica se diversifica si se dezvoltă, in frunte cu Hong Kong-ul, care este un pod (*bridge*) între Occident si Asia. Piata americana superperformeaza, cu 724,5 milioane de dolari pe opere vandute, o cifra in crestere cu 18 % fata de anul anterior, si el cu foarte bune rezultate. Cu titlu de comparatie, New York-ul (95 % din piata de arta contemporana din SUA) genereaza de 17 ori cifra de la Paris si de 3 ori vanzarile realizate la Hong Kong sau Beijing.

E adevarat insa ca rezultatele americane sunt obtinute pe operele unui numar foarte restrans de artisti. Cinci semnaturi – Jean-Michel Basquiat, Jeff Koons, Kaws, Christopher Wool si George Condo – constituie soclul pietei de arta contemporana *top level* din SUA. Vanzarea cumulata a lucrarilor lor (485,5 milioane de dolari in 12 luni) reprezinta un sfert din piata globala de arta contemporana. Nu mai putin de 106 opere contemporane au depasit un milion de dolari in SUA, contra 81 in Regatul Unit. Si nici una in Europa... La fel de adevarat e ca majoritatea operelor majore de arta contemporana din Europa se vand la New York si la Londra. Oferta *haut de gamme*, de top, de varf ramane concentrata la New York si la Londra, cu toata „dematerializarea” in crestere a licitatiilor si a posibilitatii de a achizitiona la distanta (prin Internet, la telefon).

Capitala mondiala a licitatiilor de prestigiu, New York-ul, concentreaza si cele mai prestigioase galerii de pe planeta, a caror influenta dar si suprafata fizica nu fac decat sa creasca. Galeria Zwirner se pregateste sa-si deschida al patrulea spatiu de expunere la New York, iar faimoasa Pace Gallery a anuntat pentru 2020 deschiderea unui spatiu cu opt etaje, cu o suprafata de 7 000 m2, mult mai intinsa decat cea a lui Whitney Museum, care masoara 4 500 m2. Aceste galerii ofera suprafete muzeale artistilor pe care ii lanseaza spre celebritate.

Statele Unite concentreaza in acelasi timp operele cele mai scumpe (cu 46 din 100 cele mai mari

scoruri mondiale), oferta cea mai densa (aproape 17 000 de loturi propuse spre vanzare) si cea mai buna adecvare la cererea pietei (25 % nevandute, fata de 39 % media mondiala). Hong Kong-ul tine aproape jumatate din piata de arta contemporana in Asia si 14 % din piata mondiala. Performantele in neta crestere (+ 56 %) il aduc anul acesta in fata Beijing-ului. Din ce in ce mai prestigioasa si globala, oferta hongkongheza o concureaza deja pe cea din Londra si New York, cu cateva recorduri stabilite la Hong Kong in 2019, printre care o opera de Kaws, pe numele lui adevarat Brian Donnelly (14,8 milioane de dolari – de 15 ori estimarea inalta anuntata de Sotheby's si cam cat tot comertul de arta de toate genurile din Romania in 2019). Sotheby's a reusit, de asemenea, la Hong Kong recorduri personale pentru etiopiana Julie Mehretu (5,6 milioane de dolari), japoneza Yayoi Kusama (4,8 milioane de dolari) si americanul Mark Grotjahn (3,4 milioane de dolari).

Veche colonie britanica, Hong Kong-ul, unde nu exista nici o taxa pe importurile sau exporturile de arta, isi joaca plinar rolul de platforma comerciala si artistica, in crestere cu fiecare an, facand poduri intre Est si Vest. Tokyo este al cincilea oras mondial pentru piata de arta dupa New York, Londra, Hong Kong si Beijing. in Europa, Marea Britanie detine locul dominant (23 % din piata mondiala), inaintea Frantei (in 2019, doar 2,3 %). Piata de arta contemporana din Marea Britanie a rezistat destul de bine Brexitului (23 %, contra 30 % in anul precedent), in vreme ce piata s-a prabusit in Franta (– 39 % fata de anul precedent) si datorita marilor miscari sociale care au facut Parisul nefrecventabil. Germania realizeaza doar 1,1 % din piata mondiala, Italia 0,6 %, Austria 0,4 %, Belgia si Polonia 0,3 % fiecare.

Marc-Arthur Kohn, **commissaire-priseur** (organizator de licitatii) la Paris de vreo 45 de ani, ne aduce alte informatii si cifre pline de interes : „Christie's, de exemplu, este deja in masura sa indice ca 60 % dintre cumparatorii sai liciteaza numai online, iar cei 12 milioane de vizitatori unici ai site-ului sau inseamna o crestere de 21 % fata de anul anterior. Activitatea in online genereaza cca 30 000 de mail-uri pe saptamana. Achizitionarea de catre Sotheby's, anuntata in ianuarie 2018, a start-up-ului american Thread Genius, care a lucrat pe functionalitatea recomandarii muzicale a lui Spotify, arata increderea casei de licitatii in algoritmi si tehnologia de recunoastere a imaginilor ca instrument pentru a prevedea gusturile utilizatorilor si pentru a le prezenta alte opere care i-ar putea interesa. Se pare ca ar trebui sa ne asteptam ca tot mai multe licitatii sa se faca online (ultima victima pentru cei care prefera sa priveasca de aproape arta inainte de a o cumpara este licitatiea de arta erotica a lui Sotheby's din februarie 2020). [...] Dupa ce s-a focalizat de-a lungul multor ani asupra unui numar mic de colectionari, comertul de arta pare, in aceste vremuri din ce in ce mai dificile, sa incurajeze un evantai mult mai larg de clienti internationali. in 2019, vanzarile de arta din secolul XX mai ales au atins totalul lor cel mai inalt din toata istoria licitatiilor publice si nu exista nici un motiv sa credem ca se va schimba ceva...” (Marc-Arthur Kohn, 31 decembrie 2019, www.agoravox.fr)

Fara indoiala, piata mondiala de arta contemporana poate sa le apara colectionarilor si iubitorilor de arta romani de domeniul science-fiction. Cele cateva mii de euro pe care le obtin cu greu tinerii artisti romani contemporani par foarte mult la Bucuresti, dar, dupa cum putem vedea, nu sunt decat niste „bacsisuri” fata de piata globala de arta contemporana. Capitalistii romani sunt inca in faza acumularii primitive de capital si sunt deci mai interesati de imobiliare, terenuri, masini scumpe, fotbal si vacante. Dupa mijloacele lor mult mai modeste. Timpul pierdut si energiile risipite in interminabile sedinte de partid vreo 50 de ani si in balbaieli politice, lupte intestinale fara sens, hotie si coruptie alti vreo 30 de ani – tocmai intr-o tara cu un urias patrimoniu

artistic, cu talente si traditii dintre cele mai bogate si rare, cu generatii educate si inzestrate cu ideal – isi spun inca dramatic cuvantul.

ADRESA: <http://crct.ro/nvu4>